T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/249
KARAR NO : 2019/377
KARAR TR : 20.05.2019

ÖZET: 4703 sayılı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca verilen idari para cezası ile test ücretinin iptal edilmesi istemiyle açılan davanın, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin sekizinci fıkrası hükmü bir arada değerlendirildiğinde İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesinin gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1- H.A.B.
2- H. B.
Vekili : Av. S. E.
Davalı : Ticaret Bakanlığı
Vekili : Av. O. A.

O L A Y : Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğünün 97344757/858 sayılı İdari Yaptırım konulu, ceza tebligatı ile, Genel Müdürlüklerince gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri sonucunda, davacılara ait firma tarafından üretilen/ithal edilen "tavşan figürlü pembe peluş çanta"dan numune alınarak yaptırılan test ve muayeneler sonucu adı geçen ürünün "Oyuncaklar Hakkında Yönetmelik"te belirtilen temel gerekleri sağlamaması ve tüketicilerin sağlığına yönelik ciddi risk taşıması sebebiyle güvenli olmadığının anlaşıldığı belirtilerek, Bakanlığın 2.6.2015 gün ve 2015/48 sayılı kararı ile, 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'un 11. maddesinde belirtilen önlemlerin alınmasına ve 12. maddesinin birinci fıkrası (b) bendi uyarınca 15.226,00 TL idari para cezası uygulanmasına karar verildiği;

Bu doğrultuda, adı geçen ürünün piyasaya arzının yasaklanması, masrafların üreticisi tarafından karşılanmak üzere piyasada bulunan ürünlerin üreticisi tarafından toplanması, güvenli hale getirilmesi mümkün olan ürünlerin tespit edilen uygunsuzluklarının düzeltilerek güvenli hale getirilmesi ve güvenli hale getirildiği kanıtlanmadan piyasaya sunulmaması, güvenli hale getirilemeyen veya getirilmesi mümkün olmayan ürünlerin bertaraf edilmesi, alınacak önlemlere ilişkin bilgilerin risk altındaki kişilere duyurulması amacıyla mevzuata uygun olarak gerekli ilan, duyuru ve çağrıların yapılmasına karar verildiği;

141,60 TL tutarında laboratuar test ücretinin de ödenmesine ilişkin alındı belgesi örneğinin Bakanlığa gönderilmesi gerektiği davacıya bildirilmiştir.

Davacı vekili, ürünün piyasaya arzının yasaklanması, toplatılması, bertaraf edilmesi, yazılı ve görsel basında tüketicinin bilgilendirilmesi için ilan yaptırılmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açtığını belirterek, idari para cezası ile test ücretinin iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

DENİZLİ 2. SULH CEZA HÂKİMLİĞİ: 5.12.2016 gün ve D.İş No:2015/2218, K: 2015/2218 sayı ile, başvuran hakkında düzenlenen idari para cezası ile birlikte bu işlem kapsamında idari yargının görevine giren "piyasaya arzın durdurulması, toplatma ve bertaraf" kararlarının da verildiği ve idari yargı yerinde dava konusu edildiği anlaşıldığından, 5326 sayılı Yasa'nın 27/8 maddesine göre idari para cezası yanında idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması nedeniyle davanın çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 9. İdare Mahkemesi, 16.3.2018 gün ve E:2017/34, K:2018/503 sayılı kararı ile, davanın esasını inceleyerek reddine karar vermiş, davacıların istinaf talepleri üzerine dava dosyası Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesine gönderilmiştir.

ANKARA BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 8. İDARİ DAVA DAİRESİ: 27.12.2018 gün ve E:2018/1237,

K:2018/1985 sayı ile; 4703 sayılı Kanun'da, bu Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı idari yargı yerine başvurulacağına ilişkin bir hüküm bulunmadığını belirtilerek, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27. maddeleri uyarınca davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulü ile Ankara 9. İdare Mahkemesinin 16.3.2018 gün ve E:2017/34, K:2018/503 sayılı kararının kaldırılmasına, davanın görev yönünden reddine kesin olarak karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesinin Hicabi DURSUN'un başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 20.05.2019 tarihli toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının davacılar vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece, 15. maddede belirtilen yönteme aykırı olarak adli yargı dosyası temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği görülmüş ise de, Başkanlıkça adli yargı dosya sureti Mahkemesinden getirtilmiş olup, böylece usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4703 sayılı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca verilen idari para cezası ile test ücretinin iptal edilmesi istemiyle açılmıştır.

29.6.2001 gün ve 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'un 5. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Üretici, piyasaya sadece güvenli ürünleri arz etmek zorundadır. Teknik düzenlemelere uygun ürünlerin güvenli olduğu kabul edilir. Teknik düzenlemenin bulunmadığı hallerde, ürünün güvenli olup olmadığı; ulusal veya uluslararası standartlara; bunların olmaması halinde ise söz konusu sektördeki iyi uygulama kodu veya bilim ve teknoloji düzeyi veya tüketicinin güvenliğe ilişkin makul beklentisi dikkate alınarak değerlendirilir." denilmiş, 12. maddesinin birinci fıkrasında "Bu Kanunun; ..... (b) 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden üreticiler hakkında on dokuz bin Türk Lirasından iki yüz elli bin Türk Lirasına kadar…… idari para cezası uygulanır" denilerek idari para cezaları düzenlenmiş; "Piyasa gözetimi ve denetimi" başlıklı 10. maddesinde, "Piyasa gözetimi ve denetimi, ilgili teknik düzenlemelerde ve/veya bu Kanun ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliklerde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yapılır. Bunlara ilişkin idarî düzenlemeler yetkili kuruluşlarca hazırlanır.

Yetkili kuruluşlar, piyasa gözetimi ve denetiminde, gerekli gördükleri durumlarda, gözetim ve denetime konu ürüne ilişkin uygunluk değerlendirme işlemlerinde yer almayan test, muayene ve/veya belgelendirme kuruluşlarının imkânlarından yararlanabilirler. Ancak piyasa gözetimi ve denetiminde nihaî karar, yetkili kuruluşlara aittir. Piyasa gözetimi ve denetiminde test, muayene ve/veya belgelendirme kuruluşlarının imkânlarından yararlanılması ve ürünün güvenli olmadığının tespit edilmesi halinde, test ve muayeneye ilişkin giderler üretici tarafından ödenir.

Piyasa gözetimi ve denetimini gerçekleştirecek yetkili kuruluşların isimleri Müsteşarlık aracılığıyla Komisyona bildirilir." denilmiş;

"Ürünün piyasaya arzının yasaklanması, toplatılması ve bertarafı" başlıklı 11. maddesinde ise, "İlgili teknik düzenlemeye uygunluğu belgelenmiş olsa dahi, bir ürünün güvenli olmadığına dair kesin belirtilerin bulunması halinde, bu ürünün piyasaya arzı, kontrol yapılıncaya kadar yetkili kuruluşça geçici olarak durdurulur.

Kontrol sonucunda ürünün güvenli olmadığının tespit edilmesi halinde, masrafları üretici tarafından karşılanmak üzere, yetkili kuruluş;

a) Ürünün piyasaya arzının yasaklanmasını,

b) Piyasaya arz edilmiş olan ürünlerin piyasadan toplanmasını,

c) Ürünlerin, güvenli hale getirilmesinin imkânsız olduğu durumlarda, taşıdıkları risklere göre kısmen ya da tamamen bertaraf edilmesini,

d) (Değişik: 18/6/2017-7033/69 md.) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen önlemler ve ürünün içerdiği riskler hakkındaki bilgilerin, üretici tarafından etkili olacak şekilde duyurulmasını, üretici tarafından yapılan duyuru veya duyuru şekli uygun bulunmaz veya yetersiz görülürse, ülke genelinde dağıtımı yapılan iki gazete ile ülke genelinde yayın yapan iki televizyon kanalında ilanı suretiyle risk altındaki kişilere duyurulmasını,

Sağlar.

Risk altındaki kişilerin yerel yayın yapan gazete ve televizyon kanalları vasıtasıyla bilgilendirilmesinin mümkün olduğu durumlarda, bu duyuru yerel basın ve yayın organları yoluyla, risk altındaki kişilerin tespit edilebildiği durumlarda ise bu kişilerin doğrudan bilgilendirilmesi yoluyla yapılır.

(Ek fıkra: 18/6/2017-7033/69 md.) İkinci fıkrada yer alan hükümler, yetkili kuruluş tarafından 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde hazırlanarak yürürlüğe konulan teknik düzenlemede yer alan diğer önlemlerin alınmasını engellemez.

Bu madde kapsamında alınacak önlemler, gerektiğinde Komisyona iletilir." hükmü yer almış; 13. maddesinde, bu idarî para cezalarına karşı, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 496. maddesi ile 13. madde, "Bu Kanunda yer alan idarî para cezaları, yetkili kuruluşlar tarafından verilir" şeklinde değiştirilmiş; 5728 sayılı Kanun, 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'da idari para cezasına ve idari tedbirlere karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır" denilmiş; Kanunun 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu hükme bağlanmış; "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fikrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir." ; 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fikrasında ise; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, ancak; idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak "test ücreti" nin ödenmesine ilişkin karar da verildiği ve idari yargı yerinde dava konusu edildiği anlaşıldığından; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği kuşkusuzdur.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesi ve aynı Kanunun 27. maddesine 5560 sayılı Kanun'la eklenen sekizinci fikra hükmü bir arada değerlen-dirildiğinde, 5957 sayılı Kanun'un 14. maddesinin birinci fikrasının (ç) bendi uyarınca verilen idari para cezasına ve test ücretine karşı açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesince verilen27.12.2018 gün ve E:2018/1237,K:2018/1985 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenleAnkara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesi'nin27.12.2018 gün ve E:2018/1237, K:2018/1985 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 20.05.2019 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi AYDIN	Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ